

Лілія ШПАК,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

магістр філології кафедри теорії і практики перекладу

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

(Тернопіль, Україна) *shpak.liliia.r@gmail.com*

Олена БАРАБАШ,

orcid.org/0000-0002-8906-5489

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *barabash2011@gmail.com*

Галина КУЗАН,

orcid.org/0000-0002-8050-9581

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *g.kuzan@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНОГО СТАТУСУ ОБРАЗНОЇ МЕТАФОРИ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Актуальність дослідження полягає у спробі теоретичного аналізу особливості когнітивного статусу образної метафори в науковому дискурсі. Представляючи дослідження метафори в рамках КТМ, варто ще раз підкреслити, що ключовою характеристикою цієї теорії, про що свідчить вже сама її назва, є увага до концептуальних чинників творення метафори. Метою статті є вивчення та аналіз особливостей когнітивного статусу образної метафори в науковому дискурсі. У цьому дослідженні нами було підведено базовий понятійний фундамент, необхідний для обґрунтування гіпотези когнітивного перекладу метафори в поетичному дискурсі. З цієї метою ми зробили огляд теорій, спрямованих на вивчення метафори як інструменту людського пізнання – починаючи від теорії інтеракції і завершуючи концептуальною теорією метафори включно з її фреймово-сценарною гілкою, що намітилася у вимірі когнітивно-дискурсивної парадигми. Доведено, що огляд сучасних теоретичних підходів до дослідження метафори в контексті когнітивно налаштованих студій буде неповним, якщо не згадати про перспективи інтеграції в ці студії ідей цілісно організованого пізнавального досвіду, що виявляється на рівні смислових, орієнтаційних та евалюативно-емоційних установок, які мають тенденцію окреслюватися як фрейми і сценарії. Проаналізовано, що ідея фреймів та сценаріїв як цілісних структур знань, обробка змісту яких здійснюється у процесі метафоричного проектування, набула особливої популярності в перших десятиліттях ХХ ст. у зв'язку з становленням фреймово-сценарного напрямку, який намітився на стику концептуального та дискурсивного підходів до дослідження метафори. У ході огляду особливий акцент було зроблено на проблемі типології метафори, оскільки від укладання цієї типології залежить ідентифікація фреймово-структурних особливостей метафори, а також когнітивних механізмів її поетичної трансформації, тобто саме тих факторів, які повинні бути враховані у процесі перекладу як відтворення метафори засобами іншої концептосфери та іншої мови. Зроблено висновок, що цінність гіпотези дослідження поетичної метафори полягає у приверненні уваги наукового світу до проблеми прекоцептуальних чинників метафоротворення. Не маючи резервів, щоб становити альтернативу КТМ, ця гіпотеза, однак, може бути успішно застосована до випадків аналізу метафори, спрямованої на відтворення емоційного досвіду, тією чи іншою мірою віддаленого від досвіду об'єктивації концептів.

Ключові слова: художній дискурс, метафора, концептуальні домени, фрейм, фреймово-сценарний зміст, когнітивістика, концептуальна метафора.

Liliia SHPAK,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

Master of Philology at the Department of Translation Theory and Practice
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) shpak.liliia.r@gmail.com

Olena BARABASH,

orcid.org/0000-0002-8906-5489

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine) barabash2011@gmail.com

Galina KUZAN,

orcid.org/0000-0002-8050-9581

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine) g.kuzan@gmail.com

FEATURES OF THE COGNITIVE STATUS OF FIGURATIVE METAPHOR IN SCIENTIFIC DISCOURSE

The relevance of the study consists in an attempt to theoretically analyze the peculiarities of the cognitive status of figurative metaphor in scientific discourse. Presenting the study of metaphor within the framework of KTM, it is worth emphasizing once again that the key characteristic of this theory, as evidenced by its very name, is attention to the conceptual factors of metaphor creation. The purpose of the article is to study and analyze the features of the cognitive status of figurative metaphor in scientific discourse. In this study, we provided the basic conceptual foundation necessary for substantiating the hypothesis of cognitive translation of metaphor in poetic discourse. For this purpose, we reviewed the theories aimed at studying metaphor as a tool of human cognition - starting from the theory of interaction and ending with the conceptual theory of metaphor, including its frame-scenario branch, outlined in the dimension of the cognitive-discursive paradigm. It is proved that the review of modern theoretical approaches to the study of metaphor in the context of cognitively oriented studies will be incomplete if we do not mention the prospects of integrating into these studies the ideas of holistically organized cognitive experience, which is manifested at the level of semantic, orientational and evaluative-emotional attitudes, which tend to be outlined as frames and scripts. It is analyzed that the idea of frames and scenarios as integral structures of knowledge, the content of which is processed in the process of metaphorical design, gained particular popularity in the first decades of the 20th century. In connection with the formation of the frame-script direction, which emerged at the junction of conceptual and discursive approaches to the study of metaphor. During the review, special emphasis was placed on the problem of metaphor typology, since the identification of the frame-structural features of the metaphor, as well as the cognitive mechanisms of its poetic transformation depends on the compilation of this typology, i.e. precisely those factors that must be taken into account in the translation process as the reproduction of a metaphor by the means of another conceptsphere and another language. It was concluded that the value of the hypothesis of poetic metaphor research lies in drawing the attention of the scientific world to the problem of preconceptual factors of metaphor formation. Having no reservations to be an alternative to KTM, this hypothesis, however, can be successfully applied to cases of metaphor analysis aimed at reproducing emotional experience, to one degree or another distanced from the experience of objectifying concepts.

Key words: artistic discourse, metaphor, conceptual domains, frame, frame-scenario content, cognitive science, conceptual metaphor.

Постановка проблеми. Перегляд когнітивного статусу образної метафори в рамках КТМ не вирішує, однак, проблеми пошуку теоретичного фундаменту, який виявляє спільне концептуальне підґрунтя конвенційної та образної метафори, об'єднуючи дослідження цих феноменів у рамках єдиної теорії. Ця проблема була вирішена у контексті обґрунтування гіпотези інваріантності (Invariance Hypothesis) (Lakoff, 1990), основний принцип якої звучить так: «метафоричне про-

ектування зберігає когнітивну топологію (імідж-схематичну структуру) домену джерела» (Lakoff, 1990) (причому «тією мірою, до якої вона співпадає зі структурою домену цілі» (Lakoff, 1990)). У світлі цієї гіпотези конвенційні образи, що проєктуються в контексті структурування образних метафор, є інваріантами: вони зберігають таку ж інваріантну образ-схему, накладаючи «частини на частини, ціле на ціле, контейнери на контейнери, шляхи на шляхи тощо» (Lakoff, 1990).

Аналіз досліджень. Ідея структурності образного проектування, як належить уточнити, не висловлюється у КТМ ідеєю образ-схем. Згідно з висновками Дж. Лакоффа та М. Тернера, структура образу, що проектується (image structure), включає також атрибутивну структуру (attribute structure) (Lakoff, 1989), яка охоплює такі аспекти, як: колір, інтенсивність освітлення, фізична форма, кривизна. Ці характеристики, як можна припустити з контексту їхніх міркувань, виявляються у двох варіантах: статичному й динамічному – зважаючи на існування метафор, у які закладений динамічний образ (dynamic image) (Lakoff, 1989). Проектування такого образу у домен цілі передбачає процесуальний контекст, у зв'язку з чим, очевидно, Дж. Лакофф та М. Тернер, очевидно, і вводять поняття «атрибутивної структури для подій» (attributive structure for events) (Lakoff, 1989), яка, у свою чергу, охоплює такі аспекти, як: загальна форма, постійність / дискретність, завершеність / незавершеність, повторюваність / неповторюваність, стислість / розширеність.

Мета статті. Метою статті є вивчення та аналіз особливостей когнітивного статусу образної метафори в науковому дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Представляючи дослідження метафори в рамках КТМ, варто ще раз підкреслити, що ключовою характеристикою цієї теорії, про що свідчить вже сама її назва, є увага до концептуальних чинників творення метафори. Закономірним наслідком згаданого акценту стала поява в тих же 80-х рр. ХХ ст. підходу до вивчення метафори Р. Цура (Tsur, 2009), в центрі уваги якого опинилися прекоцептуальні чинники метафоротворення. Оскільки такий тип метафоротворення притаманний насамперед художньому дискурсу, то цей дискурс і виявився в цьому випадку предметом дослідження.

Досліджуючи специфіку поетичної метафори, Р. Цур відштовхується від поняття цілі, що визначає притаманні цій метафорі характеристики та особливості її функціонування. За його визначенням, ціллю поетичної метафори є відтворення емоцій, що мають «дифузний характер», проявляючись у вигляді «невловимих настроїв» у контексті повідомлень, спрямованих на передачу «прекоцептуального досвіду» (nonconceptual experience) (Tsur, 2009). Окреслена ціль, на його думку, може бути досягнення шляхом створення «вербального еквівалента структури емоцій», який виходить за межі логіки концептуалізації, або ж «тиранії чітко окреслених концептуальних категорій». Відтак об'єктом дослідження Р. Цура стає метафора, що визначається ним як «чуттєва» (sensuous

metaphor) – тобто метафора з акцентом на створюваних нею почуттях, наприклад: 'The frozen wind crept on above, the freezing stream below' (Шеллі), – ціль якої власне і полягає не в розкритті сутностей, а у створенні «емоційної атмосфери» (emotional atmosphere) ((Tsur, 2009). Якщо ж, однак, зробити спробу віднести цю метафору до більш обширної категорії, то вона належить до категорії поетично трансформованих концептуальних метафор. Це стає очевидним при огляді когнітивних механізмів її творення, які виділив Р. Цур, а саме механізмів модифікації (modification), що інколи межує з деформацією (deformation), та адаптації (adaptation) (Tsur, 2009), що є прямою вказівкою на те, що трансформації піддається не що інше як концептуальна метафора.

Цінність гіпотези дослідження поетичної метафори Р. Цура полягає у приверненні уваги наукового світу до проблеми прекоцептуальних чинників метафоротворення. Не маючи резервів, щоб становити альтернативу КТМ, ця гіпотеза, однак, може бути успішно застосована до випадків аналізу метафори, спрямованої на відтворення емоційного досвіду, тією чи іншою мірою віддаленого від досвіду об'єктивізації концептів.

Огляд сучасних теоретичних підходів до дослідження метафори в контексті когнітивно налаштованих студій буде неповним, якщо не згадати про перспективи інтеграції в ці студії ідей цілісно організованого пізнавального досвіду, що виявляється на рівні смислових, орієнтаційних та евалюативно-емоційних установок, які мають тенденцію окреслюватися як фрейми і сценарії.

Можливість введення в КТМ категорій фреймів та сценаріїв впливає з основного постулату цієї теорії – ідеї проектування спеціально організованих знань, яка при більш детальному розгляді асоціюється з ідеєю Ч. Філлмора стосовно типу пізнавальних установок, окреслених як «схема, або ж каркас концептів ... що задає структуру, або зчепленість певній частині людського досвіду» (Fillmore, 1975), а відтак з ідеєю Р. Шенка стосовно установок інтенціональних, окреслених як налаштованість на «стереотипну послідовність дій, що асоціюються з певною ситуацією» (Schank, 1975). Саме ця асоціація ідей, з безпосередній посиленням на попередництво Ч. Філлмора та Р. Шенка, і була закладена в ідею «емпіричних гештальтів» (experiential gestalts) Дж. Лакоффа (Lakoff, 1980), що згодом – з цим же посиленням – випрацювана в ідею «ідеалізованих когнітивних моделей (ІКМ)» (Idealized Cognitive Models –ICMs), або ж знову-таки гештальтів, Дж. Лакоффа – цілісних структур організації людського досвіду, які власне

і закладені в концепти, що формують метафоричні домени. Серед ІКМ, зокрема, вже виділяється підтип «сценарію» (scenerio) – модель, організована за схемою «джерело – шлях – ціль» (source – path – goal), що розгортається в часовому вимірі (Lakoff, 1980). У плані пошуку комплексного підходу до згаданих ідей цікавим є, зокрема, зіставлення компонентів, що їх узгоджена когерентність становить собою такі гешталти досвідного осягнення предметів і явищ. Серед основних компонентів, які складають епіричний гештальт, Дж. Лакофф виокремлює, зокрема, уявлення про «учасників, етапи, лінійну послідовність, причинні зв'язки та ціль» (Lakoff, 1980), що ж до компонентів, що складають сценарій, то тут Дж. Лакофф виділяє уявлення про «людей, речі, властивості, зв'язки та пропозиції» (Lakoff, 1980). Показовою в цьому переліку є введення компоненту «пропозиція» як акцентація на вивченні сценарію в контексті пропозиційних структур; стосовно упущення компоненту «ціль», то це, очевидно, очевидно, є опискою, оскільки Дж. Лакофф вважає, що сценарії мають цільову структуру (purpose structure), а узагальнення компоненту «зв'язки» – вказівкою на дещо більш розширене його трактування, в контексті якого віділяються «причинні зв'язки (casual relations) та зв'язки ідентичності (identity relations).

Ідея фреймів та сценаріїв як цілісних структур знань, обробка змісту яких здійснюється у процесі метафоричного проектування, набула особливої популярності в перших десятиліттях ХХ ст. у зв'язку з становленням фреймово-сценарного напрямку, який намітився на стику концептуального та дискурсивного підходів до дослідження метафори в роботах Е. Семіно (Semino, 2006), та А. Мусольфа (Musolff, 2006). Парадигмальна специфіка цих досліджень стимулювала розширення горизонтів вивчення метафори як феномена, що функціонує не просто в пізнанні, а в пізнанні, яке здійснюється в процесі міжособистісної інтеракції, а відтак акумулює й генерує не лише знання, але й емоційні та евалюативні аттитюди, які власне і передаються в процесі сприйняття й генерування метафори як дискурсивної одиниці. З цієї точки зору фрейм розкривається як субдомenna гештальт-структура, в якій цілісно функціонують, з одного боку, атрибутивні, пропозиційні та орієнтаційні, а з другого – емоційні й евалюативні установки, поєднання яких у вигляді відповідних припущень, очікувань і сподівань стосовно діяльності та комунікації визначає основну функцію фрейму – функцію перцептивного моделювання (perceptual simulations). На важли-

вості дослідження у фреймовому змісті метафори емоційних та евалюативних установок особливо наголошує Е. Семіно, він також підкреслює генерування в його контексті сподівань і припущень підкреслює Е. Семіно. Яскравим прикладом застосування поняття фрейму є, скажімо, конструкт 'strict father frame', що може бути використаним в контексті англomовного дискурсу для характеристики моделі республіканців (Lakoff, 2004).

Вивчаючи метафору на межі когнітивного та дискурсивного підходів, А. Мусольф запропонував для її аналізу більш специфічне поняття сценарію (scenario), в контексті якого, у порівнянні з поняттям фрейму, поряд зі структурними, більше акцентовані процесуальні аспекти та аспекти агентивності. За визначенням А. Мусольфа, сценарій – це поняття, що характеризує «рівень субдомени концептуальної конфігурації в метафоричному проектуванні» (Musolff, 2006) та відноситься до підтипу фреймів. Відштовхуючись від поняття «сцени» (scene) Ч. Філмора, що визначається як «будь-який когерентний сегмент людських вірувань, дій, досвіду, думок чи фантазій», що, як він зазначає, може бути асоційованим з поняттям фрейму», а також від вже згаданого вище поняття сценарію як підвиду ІКМ Лакоффа, він формулює поняття сценарію як сукупність припущень (assumptions), зроблених компетентними членами дискурсивними спільноти стосовно типових аспектів ситуації джерела, що проектується на відповідний цільовий концепт, наприклад, учасники і їхні ролі, сюжетна лінія та її розв'язка, а також конвенційні оцінки того, чи може все це вважатися успішним, нормальним чи дозволеним, згодом уточнивши «типових» як «прототипових» (prototypical) та доповнивши перелік аспектів етичними оцінками, пов'язаними з соціальними аттитюдами та емоційними установками, що превалюють серед певної дискурсивної спільноти, наголосивши, що сценарії включають «нарративні, аргументативні та евалюативні фрейм-аспекти.

Підхід А. Мусольфа до аналізу фреймово-сценарних структур метафори знайшов відгомін і в подальших студіях, виконаних у рамках когнітивно-дискурсивної парадигми, зокрема в роботах А. Дейгнан (Deignan, 2010) та Е. Семіно (Semino, 2006). А. Дейгнан, зокрема, аналізуючи його дефініцію сценарію, внесла в неї незначне, але суттєве перефразування: вірування й оцінки, акцентувавши в терміні «вірування» (beliefs) можливі інсайти щодо дослідження метафори, які можуть виникнути у зв'язку зі згадуваними вище ідеями Ч. Філмора та М. Блека.

І, насамкінець, говорячи про дослідження метафори через призму когніції й дискурсу, варто зазначити, що в контексті цих досліджень було також описано тип метафори, яка отримала назву розширеної (extended), або ж мегаметафори (megametaphor). Виокремлення цієї метафори є заслугою П. Верта (Werth, 1994), який також називає її «таємна метафора» (underground metaphor), тобто конвенційна або художня метафора, що простягається через увесь дискурс, утворюючи собою єдиний широкий фрейм для комбінації поверхневих метафор (surface metaphors), опосередковано якими вона передається як «підсвідоме послання» (a subliminal message), наприклад, метафора «СОН – ЦЕ НЕСПРОМОЖНІСТЬ», яка, структуруючи аналізований ним уривок твору Д. Томаса «Під покривом молочного лісу» (Werth, 1994), виявляється через поверхневі метафори, що стосуються окремих об'єктів описуваних лісу та міста). Що ж стосується уривку дискурсу, який в такий спосіб стає комплексним вираженням метафори, то він у цьому випадку розглядається як переломлений через мовний простір «дискурсивний світ» – 'the discourse world', що охоплює текст і концептуальний контекст, в основу яких закладено комплексний ментальний конструкт – «концептуальний сценарій» (conceptual scenario): репрезентація певної реальної чи уявної ситуації (situation), що, у свою чергу, охоплює такі компоненти, як: учасники (мовці і слухачі) та об'єкти, а також зв'язки між ними, включаючи вмотивовані ціллю, і відбувається в певний час і на певному місці. Стосовно такого компоненту, як учасники, чи радше «розумні істоти» (sentient entities), або ж «особистості / фігури (characters)», то для їх характеристик, за П. Вертом, як і для характеристики / спікера автора художнього твору, використовуються такі параметри, як «думки чи вірування» (thoughts or beliefs).

Згадавши поняття «розширеної метафори» (extended metaphor) П. Верта, належить також звернутися до зіставного з ним поняття «розширеної метафори» (extended metaphor) Дж. Стіна (2014). Оскільки в роботі останнього посилання на П. Верта відсутнє, можна припустити, що це два незалежні шляхи пошуку, спільні риси якого є свідченням належної ідентифікації відповідного феномена.

У фокусі дослідження Дж. Стіна знаходиться, по-перше, конвенційна концептуальна метафора, яку він трактує як метафора в мові й думці», і, по-друге, метафора, яку він окреслює як «навмисна метафора» (deliberate metaphor), яку він вже визначає як «метафора в комунікації» і

яка власне і становить центральний інтерес його дослідження.

Поняття «навмисної метафори» (deliberate metaphor) Дж. Стіна створено для визначення когнітивного статусу метафор, які були навмисно створені авторами художніх чи поетичних творів з метою комунікації тих чи інших ідей. Від конвенційної концептуальної метафори її відрізняє насамперед ключова особливість закладеного в ці метафори крос-доменного проектування: у випадку конвенційної це проектування є загальноновідомим, конвенційним, а у випадку «навмисної метафори» – не конвенційним, структурованим і представленим навмисно, тобто з певною риторичною метою.

Представлене поняття, як варто зазначити, вживається Дж. Стіном не лише до лаконічних, а й до більш розлогих метафор, а відтак інколи наближається до поняття «розширеної» (extended), або ж «мегаметафори» (megametaphor) П. Верта. Місцями ці поняття практично перекривають одне одного, що, наприклад, стосується яскраво образної, описово-рефлексивної метафори, що структурує шекспірівський сонет 'Shall I compare thee to a summer's day?', але місцями стає очевидним, що поняття розширеної «навмисної метафори» окреслюється як дещо більш широке. Мова, зокрема, йде про випадки вже не просто споглядально-рефлексивної метафори, а метафори, яку б очевидно, можна було б окреслити як «акційна», чи, можливо, навіть «сюжетна» – тобто розлога «навмисна метафора». Цей тип метафори Дж. Стін, зокрема, виокремлює з уривку роману І. Кальвіно «Якщо подорожній ...», окреслюючи її як «КУПІВЛЯ КНИЖОК – ЦЕ ВЕДЕННЯ БИТВИ». Подібно до Верта, він визначає таку метафору як «розширена» (extended) (Steen, 2008) і застосовує до її вивчення два основних терміни фреймово-сценарної парадигми – «фрейм» і «сценарій», зазначаючи при цьому, що вона організовує довгі уривки тексту шляхом встановлення «змістового фрейму» (a content frame), який в аналізованому випадку проявляється як «сценарій метафоричної битви» (metaphorical battle scenario). При цьому, як уточнює Дж. Стін, цей фрейм, або ж сценарій, генерує серію висловлювань, що є метафоричними в цьому ж ключі, оскільки йдеться про різні аспекти проектування з одного і того ж концептуального домену, що знову-таки може бути асоційованим з «поверховим метафорами» П. Верта.

Окреслюючи теоретичні передумови дослідження метафори, неможливо також не згадати ідей одного з ключових представників когнітивної семантики – Р. Лангакера. Оскільки у цій

роботі релевантною буде ідея аспектів образності (Langacker, 1987), зупинимось саме на ній, причому в тому вигляді, в якому інтерпретує її саме в галузь дослідження метафори в перекладі Е. Табаковська (Табаковска, 2013). Особливо близькою її способу дослідження метафори виявилась, зокрема, ідея конструювання (construal) різних аспектів образності у плані співмірності цих аспектів один одному. Наприклад, використовуючи базову концептуальну метафору «СТАН СПРАВ – ЦЕ РУХ У ПРОСТОРІ», в яку закладена схема руху, можна ускладнити цю схему конкретно-образним аспектом руху пішки: «справи пішли добре», текучості: «справи потекли плавно», спотикання: «справи пішли, як по вибоїстій дорозі», але водночас не можна ускладнити її аспектами текучості і спотикання разом взятими, оскільки, за Е. Табаковською, тут має місце «зіткнення протилежних аспектів образності» (Табаковска, 2013).

Висновки. У цьому дослідженні нами було підведено базовий понятійний фундамент, необхідний для обґрунтування гіпотези когнітивного перекладу метафори в поетичному дискурсі. З цією метою ми зробили огляд теорій, спрямованих на вивчення метафори як інструменту людського пізнання – починаючи від теорії інтеракції і завершуючи концептуальною теорією метафори включно з її фреймово-сценарною гілкою, що намітилася у вимірі когнітивно-дискурсивної парадигми.

У ході огляду особливий акцент було зроблено на проблемі типології метафори, оскільки від укладання цієї типології залежить ідентифікація фреймово-структурних особливостей метафори, а також когнітивних механізмів її поетичної трансформації, тобто саме тих факторів, які повинні бути враховані у процесі перекладу як відтворення метафори засобами іншої концептосфери та іншої мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Deignan A. The evaluative properties of metaphors. *Researching and Applying Metaphor in the Real World*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2010. P. 357–373.
2. Fillmore Ch. An Alternative to Checklist Theories of Meaning. *Proceedings of the Berkeley Linguistics Society*. 1975. P. 123–131.
3. Lakoff G. Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. 1980. V. 77–8. P. 453–456.
4. Lakoff G. Master Metaphor List (Second Draft Copy). Berkeley: University of California, 1991. 212 p.
5. Lakoff G. Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate: The essential guide for progressives. Vermont: Chelsea Green Publishing, 2004. 124 p.
6. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press, 1980. 242 p.
7. Lakoff G. *More than Cool Reason: a Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989. 237 p.
8. Lakoff G. The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based On Image-Schemas? 1990. V. 1–1. P. 39–74.
9. Langacker, R. *Foundations of Cognitive Grammar*. Stanford: Stanford University Press, 1987. Vol. 1. 540 p.
10. Musolf A. Metaphor scenarios in public discourse. *Metaphor and Symbol*. 2006. № 21(1). P. 23–38.
11. Semino E. Metaphor in Literature. *Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. P. 232–246.
12. Schank R. *Scripts, Plans, Goals and Understanding: An Inquiry into Human Knowledge Structures*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publishers, 1977. 256 p.
13. Steen G. The paradox of metaphor: Why we need a three-dimensional model of metaphor. *Metaphor and Symbol*. 2008. № 23(4). P. 213–241.
14. Tsur R. Aspects of Cognitive Poetics. URL: http://www.tau.ac.il/~tsurxx/2Cognitive_Poetics.html
15. Werth P. Extended metaphor – a text-word account. *Language and Literature*. 1994. № 3(2). P. 79–103.
16. Табаковска Е. Когнітивна лінгвістика і поетика перекладу / Е. Табаковска; пер. [з англ.] С. Тюпа. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2013. 203 с.

REFERENCES

1. Deignan A. The evaluative properties of metaphors. *Researching and Applying Metaphor in the Real World*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2010. P. 357–373.
2. Fillmore Ch. An Alternative to Checklist Theories of Meaning. *Proceedings of the Berkeley Linguistics Society*. 1975. P. 123–131.
3. Lakoff G. Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. 1980. V. 77–8. P. 453–456.
4. Lakoff G. Master Metaphor List (Second Draft Copy). Berkeley: University of California, 1991. 212 p.
5. Lakoff G. Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate: The essential guide for progressives. Vermont: Chelsea Green Publishing, 2004. 124 p.
6. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press, 1980. 242 p.
7. Lakoff G. *More than Cool Reason: a Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989. 237 p.

8. Lakoff G. The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based On Image-Schemas? 1990. V. 1–1. P. 39–74.
9. Langacker, R. Foundations of Cognitive Grammar. Stanford: Stanford University Press, 1987. Vol. 1. 540 p.
10. Musolff A. Metaphor scenarios in public discourse. *Metaphor and Symbol*. 2006. № 21(1). P. 23–38.
11. Semino E. Metaphor in Literature. *Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. P. 232–246.
12. Schank R. *Scripts, Plans, Goals and Understanding: An Inquiry into Human Knowledge Structures*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publishers, 1977. 256 p.
13. Steen G. The paradox of metaphor: Why we need a three-dimensional model of metaphor. *Metaphor and Symbol*. 2008. № 23(4). P. 213–241.
14. Tsur R. Aspects of Cognitive Poetics. URL: http://www.tau.ac.il/~tsurxx/2Cognitive_Poetics.html
15. Werth P. Extended metaphor – a text-word account. *Language and Literature*. 1994. № 3(2). P. 79–103.
16. Tabakovska E. Kohnityvna linhvistyka i poetyka perekladu [Cognitive linguistics and poetics of translation] / E. Tabakovska; per. [z anhl.] S. Tiupa. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka, 2013. 203 s. [in Ukrainian].